

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌سان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم • تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۱ • ۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ • ۱ نوامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۰۹ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۸
اذان صبح فردا ۵:۰۲ • طلوع آفتاب ۶:۲۷

صبح‌شرق

دیالوگ روز

سریال وایکینگ‌ها – مایکل هرست – ۲۰۱۴

راگنار (تراویس فیمل):

هیچ انسانی بدون اتفاقاتی که برایش رخ می‌دهد

نمی‌تواند در مسیر زندگی جلو برود، اما وقت خود را با نگاه‌کردن به گذشته تلف نکن،

تو به آنجا نخواهی رفت، قدرت همیشه خطرناک است.

گذشته‌خوانی

ماجرای مک‌فارلین چگونه فاش شد؟

محمود فاضلی

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

ایران تسلیحات بفروشد. آنها امیدوار بودند که بدین وسیله آزادی گروگان‌های آمریکایی در لبنان را تضمین کنند. در سال ۱۳۶۵ هیئتی آمریکایی به سرپرستی «مک‌فارلین» مشاور امنیتی ریگان رئیس‌جمهور وقت این کشور، برای مذاکره درباره آزادی نیروهای آمریکایی در لبنان در ازای فروش تجهیزات نظامی مورد نیاز ایران در جنگ تحمیلی، با پاسپورت‌های ایرلندی وارد ایران شدند. این ارتباط را «قربانی‌فر– دلال اسلحه» فراهم کرده بود.

آمادگی آمریکا برای معامله بلندمدت

ایرانی‌ها به این باور رسیده بودند که آمریکایی‌ها آماده‌اند در قبال گروگان‌ها در معامله بلندمدت اسلحه شرکت کنند. آنها احساس کردند که آمریکایی‌ها در حال فریب آنها هستند و می‌خواهند سود خود را کسب کنند. سرانجام، توافقی حاصل نشد و هیئت آمریکایی در ۲۸ می تهران را با دست خالی ترک کرد. با وجود این شکست، مذاکرات ادامه یافت و دو طرف پس از آزادی یک گروگان و تحویل چندین محموله تسلیحاتی دیگر به ایران، برای مذاکرات بیشتر در آلمان دیدار کردند. آمریکایی‌ها پس از ناکامی در تهران، تلاش کردند قربانی‌فر را از گفت‌وگوها کنار بگذارند، زیرا آنها به او مشکوک بودند.

قربانی‌فر از ترس از دست‌دادن مشاغل سودآورش و گیرافتادن در صورت‌حساب‌های میلیون‌ها دلاری پرداخت‌نشده، عصبانی شد. در ۱۰ جولای ۱۹۸۶، تحت فشار طلبکاران سعودی خود، دو نامه طولانی به محسن کنگرو نوشت که در آنها از صورت‌حساب‌های معوقه شکایت داشت و چندین سناریو را برای گفت‌وگوهای بعدی پیشنهاد کرد. قربانی‌فر بعداً که ناامیدتر شد، نسخه‌هایی از این نامه‌ها را احتمالاً با هدف فشار به کنگرو، از طریق امید نجف‌آبادی که او را از قبل از انقلاب می‌شناخت، برای آیت‌الله منتظری فرستاد.

افشای مذاکرات از سوی مجله لبنانی

مجله لبنانی «الشراع» در شماره دوم نوامبر ۱۹۸۶ (۱۱ آبان ۱۳۶۵) مذاکره را افشا کرد. این نشریه با عنوان روابط پنهانی ایران و آمریکا و همچنین خرید سلاح در مقابل محدودکردن گروه‌های جهادی و مقاومت در لبنان خبر از سفر سری چهارم خرداد ۱۳۶۵ مک‌فارلین به ایران داد. بعدها ادعا شد عامل لورفتن اطلاعات، بیت آیت‌الله منتظری قائم‌مقام پیشین رهبری بوده است. گویا با کلاه‌های قربانی‌فر برای دریافت پول خود یا ارجاع سلاح‌ها به دفتر ایشان، اعضای دفتر به این اطلاعات سری دست پیدا می‌کنند و جهت تضعیف رقایای سیاسی خود، از کانال امیدی نجف‌آبادی (از اعضای بیت آیت‌الله منتظری) به دوستان سیدمهدی هاشمی و در نهایت به نشریه الشراع رسید. البته افشایگری این نشریه لبنانی از سوی مک‌فارلین تکذیب شد، اما هاشمی‌فسنجانی فردای آن روز بر ادعای نشریه الشراع مهر صحت زد.

روایت آیت‌الله منتظری چنین است: «در همان روزهایی که مصادف با افشای جریان مک‌فارلین بود، روزی آقای امید نجف‌آبادی نزد من آمد و گفت: «من قبل از انقلاب با شخصی به نام منوچهر قربانی‌فر دوست بودم و او آن زمان برای چاپ تحریرالوسیله و حکومت اسلامی و… بمالغ قابل توجهی به من کمک می‌کرد. حال او دلال اسلحه شده و با مقامات آمریکا و انگلیس نیز رفت‌وآمد دارد و او واسطه خرید اسلحه من است».
اما او در جریان نبود. برادر سیدمهدی (هادی) جزء محارم آقای‌ منتظری بوده و او از این دوست‌ناو توسط ایران از آمریکاست. آقایان برای خرید اسلحه روابط مخفیانه‌ای با آمریکایی‌ها برقرار کرده بودند و مک‌فارلین مشاور رئیس‌جمهور آمریکا و همکاران او به طور مخفیانه و با پاسپورت جعلی وارد کشور شدند. سپس با نامه‌های منوچهر قربانی‌فر این مسئله برای ما بر ملا شد. قربانی‌فر فتوکپی نامه‌های خود به آقای کنگرو را به وسیله آقای امید نجف‌آبادی برای من فرستاد و طبعاً جریان مک‌فارلین در بیت ما مطرح شد. البته من اصلاً قربانی‌فر را ندیده‌ام و نامه‌های قربانی‌فر را ظاهراً سیدمهدی توسط یکی از دوستانش به الشراع رسانده بود و آقایان با علم‌کردن این مسائل می‌خواستند به طرف‌های آمریکایی خود بفهمانند که ما با طرفداران صدور انقلاب، به قول آمریکایی‌ها تروریسم و با مخالفان این مذاکرات و افشاکندگان آن، برخورد کرده‌ایم.»

روایت‌های اعلام‌شده

ابراهیم یزدی در پاسخ به این پرسش که چه اندازه شناخت از سیدمهدی هاشمی داشتید؟ بر این باور است: «درمورد اینکه سیدمهدی هاشمی این روابط را فاش کرد تردید جدی دارم. من از آقای منتظری پرسیدم: گفت: «نه چنین نیست». به ایشان گفتم: «در بیرون می‌گویند سیدمهدی روابط را فاش کرد»، گفتند: «نه، اصلاً او در جریان نبود. برادر سیدمهدی (هادی) جزء محارم آقای‌ منتظری بوده و او از این روابط مطلع شد و مهدی هاشمی هم از طریق برادرش اطلاع یافت و بعد به الشراع داده بود. منتظری گفت عامل اصلی فهمیدن خبر، سیدهای نبوده است. نامه به سیدمهدی رسیده و او به الشراع داده است. در آن زمان که نامه را به الشراع دادند قرار نبود مذاکرات مخفی بماند. آقای منتظری هم خبر را به سیدمهدی نداده که این خبر برای خودت باشد. سیدمهدی آدمی بود که ذاتاً علاقه داشت به مطبوعات بگوید من از همه چیز خبر دارم» (تاریخ ایرانی، سوم دی ۱۳۹۵).

جعفر شریعی‌نیا، پژوهشگر جنگ، اعتقاد دارد: «سال ۱۳۴۴ جبهه ایران در وضعیت دشواری قرار داشت اما در ادامه ایران در عملیات والفجر پیروز می‌شود و آقای هاشمی هم عنوان می‌کند که این سلاح‌ها در این پیروزی نقش داشتند. آمدن مک‌فارلین به ایران نمی‌توانست تنها به‌خاطر تأمین سلاح باشد. یک مقام امنیتی صهیونیستی درون هواییما جزء همراهان مک‌فارلین بود که این مسئله توجیه‌پذیر نیست و حضور این مقام صهیونیستی منجر به شکست پروژه می‌شود».

عباس سلیمی‌نمین، مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران نیز توضیح می‌دهد: «ما در بحث ارتباط با آمریکا دو مجوز داشتیم که سران نظام در جریان بودند؛ یکی اینکه سلاح‌های آمریکایی را از بازار آزاد ولو دلال‌های بین‌المللی تهیه کنیم و دیگری اینکه به‌صورت غیرمستقیم با آمریکایی‌ها وارد مذاکره بشویم تا بتوانیم برخی نیازمندی‌های خود را در جبهه تأمین کنیم».

اعتراضاتی که در ۴۰ روز گذشته در کشور آغاز شده است، سبب شده تا کمتر کسی بخواهد به سینما برود یا لحظاتی را در سینما بگذراند.

حتی وعده نیم‌بهاشدن بلیت به مدت یک هفته هم تأثیری در بهبود این عدم استقبال نداشته است.

نفروختن‌های تاریخ‌ساز

در چند سال گذشته مسئله کرونا سبب شده بود میزان فروش سینماها کاهش پیدا کند اما در یک واقعیت تکان‌دهنده در روزهای گذشته پایین‌ترین میزان فروش ثبت شده است، آن هم در حالی که سینماها دیگر محدودیتی ندارند اما مخاطبان علاقه‌ای به سینمارفتن ندارند.

به گزارش ایرنا شنبه ۷ آبان با ثبت ۶۴۰۰ مخاطب، یکی از خلوت‌ترین روزهای سینمایی کشور در ۱۵ ماه اخیر رقم خورده است. این تعداد مخاطب، ۱۹۶ میلیون تومان برای گیشه سینماها محقق کردند. پیش از این، خلوت‌ترین روز سینمایی کشور، شنبه؛ ۱۶مهرماه امسال بود که سینماها، ۲۴۰۰ نفر مخاطب داشتند. بر مبنای این گزارش، فراخوان‌های شنبه سبب شده تا میانگین تعداد مخاطبان روز شنبه که همواره بین ۳۰ تا ۴۰ هزار نفر بود، پس از اغتشاشات، به هفت تا ۱۱ هزار نفر تقلیل پیدا کند که حالا در رکوردی عجیب‌تر، کف میزان مخاطبان به ۶۴۰۰ نفر کاهش پیدا کرده است. در تهران نیز شرایط چندان مناسب نبود به طوری که در روز دوشنبه حدود ۱۵۰۰ نفر در تهران به سینما رفتند و حدود ۴۳ میلیون تومان فروش در ۳۴۰۰ ستانس را رقم زدند. این در حالی است که در یک ماه گذشته کل فروش در ایران ۱۶۵،۱۶۹،۷۰۰،۰۰۰ ریال یعنی حدود ۱۶۵ میلیارد تومان بوده و ۶۶۷ هزار نفر به سینما رفته‌اند و روزانه در سراسر کشور فقط حدود ۱۵۰۰ ستانس تشکیل شده است. آن هم در حالی که در کشور طبق آمار حدود ۶۳۱ سالن مشغول نمایش فیلم بوده‌اند. یعنی هر سال سینما به طور متوسط فقط سه ستانس نمایش فیلم داشته است و در هر ستانس ماکسیمم حدود ۴۲ تا ۴۳ نفر بیشتر حضور نداشته‌اند.

البته به نظر می‌رسد این روند کاملاً خوش‌بینانه بوده است. وقتی

به فروش فیلم‌ها نگاه می‌کنیم آمار ترسناک‌تر نیز می‌شود به طوری که ورشکستگی در سینما عیان است. فیلم ابلق به کارگردانی «نرگس آبیار» که از ۲۶ مرداد اکران شده است تاکنون با اکران در ۲۹۴ سالن و ۶،۶۴۱ سانس تنها ۸۱ هزار بلیت فروخته و فروش دومیلیاردی داشته است. یا فیلم «برای مرجان» در همان تاریخ در پنج سالن و ۳۱ سکانس اکران شده و فقط فروش چهار میلیونی داشته است. فیلم «بانک‌زده‌ها» به کارگردانی «جواد اردکانی» که از دوم شهریور در ۱۶۳ سالن و ۲۳۰۲ سانس فقط توانسته ۲۲هزارو ۷۲۹ بلیت بفروشد و فروش ۵۶۰ میلیونی داشته باشد.

وعده‌ها آغاز شده‌است

در هفته گذشته «محمد مخبر» از برنامه‌ریزی برای اجرای برنامه‌های نشاط‌آفرین در سراسر کشور سخن گفت و خبرگزاری ایرنا به آنها پیشنهاد داد که «سینما» را به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های نشاط‌آفرین اجتماعی در سراسر دنیا، پیشنهاد داده که به سینما نیز کمکی برای بهبود شرایط داشته باشد. به گزارش ایرنا «اعتراضات اخیر، به عنوان حلقه واسطی که به ماه‌های محرم و صفر زنجیر شده است، سبب شده تا وضعیت نه‌چندان رضایت‌بخش سینما، در آستانه ورود به چهارمین ماه خود باشد. تا پیش از کرونا، متوسط مخاطب روز عادی برای سینماهای کشور، حوالی ۱۵۰ هزار نفر بود. این آمار بعد از کرونا و تا پایان شهریورماه امسال، به متوسط ۴۲ هزار نفر تقلیل یافت.

با آغاز مهرماه، روزانه حدود هفت تا ۱۱ هزار نفر به تماشای فیلم می‌نشینند. وخامت اوضاع، از این زاویه حادث می‌شود که سینمای ایران از روزی ۱۵۰ هزار مخاطب به ۱۱ هزار نفر در روز رسیده است که یک افت بزرگ محسوب می‌شود».

یکی از سیاست‌های نخنماشده کمک مالی به سینماهاست که در قالب «هفته مهر سینمای ایران» قرار است طی برنامه‌ریزی و صحبتی که انجام شده، به هرکدام از استان‌ها ۷۰ میلیون تومان کمک‌هزینه و در دو قسط پرداخت شود. البته دبیر این طرح ادعای بزرگی را مطرح کرد و از اختصاص بودجه ۱۰۰ میلیاردی از سازمان سینمایی برای حمایت از استان‌ها خبر داد. یا شورای صنفی نمایش تصمیم گرفته فیلم‌های جدید از حمایتی مالی سازمان سینمایی بهره‌مند شوند. طبق مصوبه این شورا پیش‌تر و در دوران غلبه کرونا، حمایت مالی به اندازه فروش فیلم بود ولی حالا به نظر می‌رسد اگر این حمایت به صورت حمایتی تبلیغاتی باشد، قطعاً مفیدتر خواهد بود چون کلیت سینما را

ناخواسته (اسیم) در توییت بیشتر خواهد شد. گزینه اصلاح توییت جزء دیگر تغییراتی است که ماسک آن را آغاز خواهد کرد که البته از اوایل ماه جاری ارانه شده است. در حال حاضر توییت به دفتر مشق و کسب تجربه «ایلان ماسک» تبدیل شده است تا بتواند در زمینه هدایت یک شبکه اجتماعی پرطرفدار در آن تجربه‌اندوزی کند. از سوی دیگر «جک دورسی» مدیرعامل سابق و از بنیان‌گذاران توییت سرگرم تست اپلیکیشن شبکه اجتماعی دیگری برای رقابت با توییت است. به گزارش ایسنا از بیزینس اینسایدر منابع آگاه اظهار کرده‌اند که او دنبال تست‌کنندگان بتا برای اپلیکیشن اجتماعی مبتنی بر بلاک چین بلواسکای سوشال است. دورسی هفته گذشته در توییت اعلام کرد بلواسکای قصد دارد رقیب هر شرکتی شود که تلاش می‌کند مالک عناصر بنیادین شبکه اجتماعی یا اطلاعات افرادی که از آن استفاده می‌کند، باشد.
توییت، در سال ۲۰۱۹ که بلواسکای را تأسیس کرده بود به دنبال دورسی پیش‌تر در پیامی به ماسک که در جریان دعوای حقوقی‌شان افشا شد، نوشته بود: «پلتفرم جدیدی نیاز است به همین دلیل توییت را ترک کردم. توییت باید یک پروتکل که باز مشابه اپلیکیشن پیام‌رسان رمزنگاری‌شده سیگنال داشته باشد». او تأکید کرده بود «توییت نمی‌تواند یک مدل تبلیغاتی باشد» درحالی‌که به نظر می‌رسد ماسک به شدت به دنبال پول‌درآوردن از توییت است.
دورسی در سال ۲۰۱۹ که بلواسکای را تأسیس کرده بود به دنبال ساخت یک پروتکل باوادم و باز برای مکالمات عمومی بود. بر اساس گزارش یاهو فاینانس، تیم توسعه بلواسکای، این اپلیکیشن را به عنوان یک پروتکل برای اپلیکیشن‌های شبکه اجتماعی توزیع‌شده در مقیاس بزرگ توصیف کرده‌اند که قابلیت انتقال، انتخاب الگوریتم، هم‌کنش‌پذیری و عملکرد را امکان‌پذیر خواهد کرد. به نظر می‌رسد در سال‌های آینده، در فضایی متفاوت‌تر در شبکه‌های اجتماعی آزادتر امکان گفت‌وگو فراهم شود.

● برداشت نشکر از اوایل آبان در مزارع خرمشهر، شادگان، کارون، اهواز، شوش و شوشتر آغاز می‌شود.
الکل، خمیرمایه، نئوپان، ام‌دی‌اف، خوراک دام، کاغذ و کمپوست از محصولات جانبی شرکت توسعه نشکر به حساب می‌آیند.
عکس: علی معرف، ایرنا

وعده‌های دولتی برای سینمای بی‌مخاطب

تبلیغ می‌کند. همچنین شورای صنفی نمایش دستور داده هم‌زمان با برگزاری جام جهانی، هر دو هفته اکران، فقط یک هفته محاسبه شود تا ائت مخاطب ناشی از برگزاری جام جهانی جبران شود.

فضای سینما باز می‌شود؟

از سوی دیگر فضای توقیف در حال افزایش است، هرچند مسئولان معتقدند برای بهبود شرایط کام برمی‌دارند. اما وقتی نتیجه را مرور می‌کنید فقط حذف و توقیف در آن مشهود است، ازجمله روز گذشته روح‌الله سهرابی مدیر کل نظارت بر عرضه سینما به خبرگزاری مهر گفته است: «جلسات متعددی با عوامل فیلم برداران لیلا داشتیم اما در نهایت اتفاقی که سازمان سینمایی به دنبالش بود، رخ نداد، آن هم این بود که عوامل فیلم لاقل برای اکران جشنواره‌ای اصلاحات مختصری را بپذیرند. اصلاحاتی که در مجموع در تایم ۱۸۰دقیقه‌ای فیلم، به سه دقیقه هم نمی‌رسید». از نظر این مسئول حضور این فیلم در خارج از کشور بدون پروانه نمایش، سبب شده شورا بازبینی آن را نپذیرد. از نظر این مسئول «چراکه علی‌الظاهر این فیلم اساساً کاری به شورا ندارد و دارد به اکران خود ادامه می‌دهد! به نظر این طبعی‌ترین حق شورااست. همه این مسائل را هم از ابتدا به عوامل فیلم گوشزد کرده بودیم». دیگر فیلمی که شاید بتواند برای مخاطبان جذاب باشد فیلم‌های «قاتل و وحشی» و «کانایه» هستند که در آنها مشکل حجاب زنان بازیگر مطرح است.

سهرابی گفت: «به یک «تصمیم ویژه» نیاز داریم، حال چه در سازمان سینمایی چه در خارج از سازمان. لزوماً این تصمیم فراسازمانی نیست و شاید مجموعه مدیریتی و نظارتی سازمان بتواند این تصمیم ویژه را درباره فیلم‌هایی از این جنس بگیرد. بحث این فیلم‌ها بحث رعایت آیین‌نامه‌ها و مقررات مصوب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رعایت حجاب طبق قوانین است که واقعاً باید یک تصمیم حاکمیتی درباره آن گرفته شود. بالاخره باید در این زمینه تصمیم گرفته شود که آیا می‌شود با این شرایط موی کی زن در فیلمی نمایش داده شود یا خیر…» او وعده داد رئیس سینما به‌جد دنبال این است که در این زمینه به می سازوکار مشخص برسیم بلکه حتی شده به‌صورت موردی، اجازه‌ای برای برخی از این فیلم‌ها گرفته شود». حال باید دید این مسیر برای نمایش فیلم‌ها آسان می‌شود یا اینکه در مجموع از خیر اکران آنها باید گذشت.

اما در نهایت به نظر می‌رسد مشکل سینما فراتر از دادن مجوز نمایش به یک یا دو فیلم است.

همسایه‌ها

مشعل‌داران در برابر طالبان

شماری از زنان افغانستان در پارک شهر کابل تجمع کرده و با در دست داشتن مدارک تحصیلی خود خواهان کار و مشارکت در جامعه شدند. در گزارش بی‌بی‌سی از این تجمع آمده است که این زنان می‌گویند «پیام این است که ما با تجربه، تحصیل، دانش و ظرفیت خواستار مشارکت سیاسی و اجتماعی در افغانستان هستیم». به گفته آنها «در یک طرف (طالبان) با کشتن و انفجار آشناس‌ت و در این مسلک (حرفه) تجربه و تخصص دارد و در طرف دیگر، مشعل‌داران یا کسانی که دانش و ظرفیت دارند و با ارزش‌های جهانی و حقوق بشری آشنا هستند».

به گفته آنها مردم افغانستان و دنیا اختیار انتخاب دارند که از کدام‌یک از این دو طرف حمایت کنند.

در ویدیویی که از این تجمع منتشر شده، آنها می‌گویند طالبان مانع تجمع شده و مدارک تحصیلی‌شان را هم پاره کرده‌اند. بخشی از مدارک تحصیلی روی پلاکاردی چسبانده شده و روی زمین پیش‌روی تجمع مانده بودند. زنان افغانستان در این یک سال و اندی که از حضور طالبان در کشورشان می‌گذرد برای درس‌خواندن و حضور در صحنه‌های اجتماعی تلاش گسترده‌ای را آغاز کرده‌اند. از سویی دیگر دانشجویان دختر با مشکلات زیادی در دانشگاه روبه‌رو هستند و نمونه آن رفتارهایی بوده که چندی پیش در دانشگاه بدخشان با آنها شد. طبق گزارش‌های منتشرشده در رسانه‌ها، طالبان برای حضور دختران و پسران در دانشگاه وقت‌های جداگانه تنظیم کرده‌اند. طبق این تقسیم‌بندی، هنگامی که پسران در دانشگاه حضور دارند هیچ دختری حق ندارد در دانشگاه باشد و هنگام حضور دختران در دانشگاه، هیچ دانشجوی پرسی حق ندارد وارد آن شود. طبق گفته‌های دختران دانشگاه بدخشان، طالبان پشت هر کلاس دختران جاسوسانی گمارده‌اند که برخورد استادان مرد را با دختران به آنان گزارش بدهد و اگر استادی خلاف دیدگاه‌های طالبان سخن بگوید یا محتوای تدریس خلاف دستور آنان باشد، کسی نمی‌داند که با چه سرنوشتی روبه‌رو خواهد شد.